

ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἡ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΚΑΣΤΡΟΥ ΝΑΞΙΑΣ

Ἡ νήσος Νάξος διηρεῖτο ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἰς τρεῖς κοινότητες τὴν τοῦ Κάστρου, Μπούργου καὶ Χωρίων. Καὶ ἡ μὲν κοινότης Καστροῦ ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἐνετικῷ φρουρίῳ οἰκούντων Καθολικῶν τῆς νήσου καὶ τῶν κατοικίων Ἀνατολικῶν τῆς συνοικίας Νεοχωρίου, ἢ τοῦ Μπούργου ἐκ τῶν πέριξ τοῦ ἀνωτέρου φρουρίου συνοικισθέντων Ἀνατολικῶν, ἢ δὲ τῶν Χωρίων, ἧτις περιελάμβανεν ἅπαντα τῆς Νάξου τὰ χωρία, ἐκ τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ τῆς νήσου. Εἰς τὰς τρεῖς δὲ ταύτας κοινότητας διενέμετο κατ' ἀναλογίαν οἱ ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς κυβερνήσεως ἐπιβαλλόμενοι φόροι.

Τὸ Νεοχώριον, ἐγγύτατα τῷ Καστρῷ κείμενον, ὑπήγετο, ὡς προείπομεν, εἰς τὴν κοινότητα αὐτοῦ· ἀλλ' ἐρίζοντων τῶν Νεοχωριτῶν καὶ Καστρινῶν κατὰ τὴν γενομένην τῶν φόρων ἀναλογία, ἐχωρίσθησαν τὰ δύο κοινὰ κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος⁽¹⁾. Μικρὸν δὲ μετὰ ταῦτα, ἤτοι τῇ 15 Ἰουλίου 1801, προσηρτήθη τὸ Νεοχώριον οἰκισθελῶς εἰς τὴν κοινότητα Μπούργου διὰ πράξεως τῶν προκρίτων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἅτινα καὶ συμφώνησαν νὰ προσαγορευῶνται διὰ τοῦ κοινοῦ ὀνόματος «Κοινὸν τῶν Ῥωμαίων τῆς χώρας Νάξου».

Ἡ διοίκησις τοῦ Καστροῦ καὶ τῶν ἄλλων κοινοτήτων τῆς νήσου ἐπὶ τουρκοκρατίας, δὲν διευκρινίσθη εἰσέτι· τοῦτο δὲ προσέρχεται ἐλλείψει τῶν σχετικῶν πηγῶν, δι' οἷα περὶ ταύτης γράψαντες, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ φθάσωσιν εἰς βέβαιον τι συμπέρασμα. Οἱ Τούρκοι πολὺ ἐλίγον ἀνεμιγνύοντο εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τῶν Ἑλληνικῶν κοινοτήτων. Ἀνεπτύχθησαν ὅθεν, γράφει ὁ κύριος Ἐμμανουὴλ Σ. Λυκούδης, ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ, καὶ οἱ κατὰ τόπους ὑπόδουλοι Ἑλληνας, ἠδυνήθησαν ἐν τῇ διαρκουσίᾳ τῶν κοινοτικῶν αὐτῶν πραγμάτων νὰ ἔχωσι μόνον ὁδηγὸν τὰς παραδόσεις καὶ συνηθείας αὐτῶν, πρᾶγμα δυσχερὲς ἐπὶ τῆς Ἐνετοκρατίας, καθ' ἣν ἡ κυρίαρχος ἐπενέβαινε κανονιστικῶς ἐπιλαμβάνομένη καὶ τῶν ἐσχάτων λεπτομερειῶν ἐν τῇ ὁργανώσει τῶν κοινοτήτων. — Καὶ οἱ μὲν ἄγραφοι καὶ ποικίλοι ὀργανισμοὶ τῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας Ἑλληνικῶν κοινοτήτων ἐπλεονέκτουσαν κατὰ τοῦτο· ἀλλ' ὁ σύγχρονος ἐρευνητὴς δὲν εὐρίσκειται, ὡς πρὸς ταύτας, ἐν πλήρει φωτὶ· διότι ἐλλείπουσι τὰ στοιχεῖα ἀκριβῶν εἰδήσεων περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐξελέγοντο ἐκασταχοῦ καὶ ἐλειτούργουν αἱ αἵρεταὶ αὐτῶν ἀρχαί· τὰ δὲ τυχόν ὑπάρχοντα εἶναι ἐγκατεσπαρμένα ἐν ὀδοπορικοῖς καὶ περιηγητήσι ξένων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οὐχὶ δὲ πάντοτε ἀξιόπιστων⁽²⁾.

Ἐκ τῶν παρ' ἐμοὶ ἀποκειμένων ἐγγράφων δια-

λευκαίνονται τινὰ ἀντικείμενα τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὅλα. Ἴσως διὰ τοῦ χρόνου δυνηθῶ νὰ διαλευκάνω τὸ σπουδαῖον αὐτὸ ζήτημα τῆς ἐπὶ Τούρκων κοινοτικῆς διοικήσεως τῶν νήσων καὶ ἰδίως τῶν ἐν Νάξῳ κοινοτήτων.

Σήμερον, ἀρκούμαι εἰς τὸ νὰ δημοσιεύσω τὸ κατωτέρω ἐγγράφον τῶν προϋχόντων τοῦ Καστροῦ, περὶ τῆς διοικητικῆς ὁργανώσεως τῆς αὐτῆς κοινότητος, ὅπερ ἂν καὶ τῶν τελευταίων τῆς δουλείας χρόνων, ὅμως ἀρκούντως χαρακτηριστίζει τὴν κατάστασιν τῶν τότε κοινοτικῶν πραγμάτων τῶν νήσων.

Τὸ ἐγγράφον τοῦτο δημοσιεύω μετὰ τῶν ἀνορθογραφικῶν, ἀπαραλλάκτως ὡς ἔχει τὸ παρ' ἐμοὶ ἀποκειμένον πρωτότυπον, ὅπερ φέρει ἄνωθεν καὶ τὴν σφραγίδα τῆς κοινότητος Καστροῦ ἧς πανομοιότυπον παρατίθημι ὧδε σὺν τῷ ἐγγράφῳ :

Νάξια 1818.
μαῦ 10. ἔ. ν.

Ὁ πολυέσπλαγχος θεὸς μὴ ἔχωντάς μας ἀκόμι ἀπαραιτημένους ἐφώτησε τὸν τρυφερόν μας καὶ ζηλωτὴν ποιμένα τὸν Ἐκκλημπρότατον καὶ αἰδεσιμότατον Μονσινιὸρ Ἀνδρέα Βεγγιῆτ⁽¹⁾, νὰ ἐπιμεληθῆ νὰ κάμῃ νὰ ἔρθῃ εἰς τὴν πατρίδαν μας διὰ νὰ μᾶς δώσῃ ταῖς ἀγίαις ἀσκίσεις ὁ περιέδοτος καὶ ζηλωτὴς ἀσκητῆς ὁ αἰδέσιμος πάτερ Φραντζίσκος Φράνκο ἐκ τῆς συντροφίας τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις τόρα τρεῖς μῆνας ὅπου ἐδῶ εὐρίσκειται δὲν ἔπαυσε νὰ μᾶς παρακινᾷ εἰς τὴν μετάνειαν μὲ ταῖς εὐαγγελικαῖς τοῦ νοουθεσίαις καὶ θεάρεσταῖς μελέταις, θυσιαζώντας μερονοκτῆς δλάναιρον τὸν ἑαυτὸν τοῦ εἰς τοὺς κόπους καὶ ὕδρωτας, διὰ τὴν μοναχὴν δόξαν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὸν σωσμὸν τῶν ψυχῶν μας. Ἐλπίζοντας λοιπὸν ὅτι ἐμεταστροφίκαμεν καὶ ἐδιορθώθικαμε ἀπὸ ὅλα μας τὰ λυψίματα ὅπου ὡς ἄνθρωποι ἀχαυνοὶ με τυφλώματα ἐπράξαμεν. καὶ θαρρῶμενοι ὅτι βλέπωντας καὶ γνωρίζοντας ὁ παντελεῖμων θεὸς τὴν μεταστροφήν τῆς καρδίας μας, καὶ τὴν στερεὰν ἀπόφασιν νὰ μὴν ξαναπαίσομεν πλέον εἰς τὰ ἀπερασμένα μας σφάλματα, ἐβεβαίωσεν εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν συγχώρησιν ὅπου οἱ ἅγιοι τοῦ ὑπέρτατος ἐδῶ μᾶς ἔδωσαν εἰς ἐτούτον τὸν εὐτυχημένον καιρὸν. Τόρα πεφωτισμένοι ἀπὸ τὸ πανάγιον πνεῦμα ἀποφασίσαμεν νὰ βάλωμεν μία παντοσινή διόρθωσιν καὶ εἰς τὰς σωματικὰς μᾶς ὑποθέσεις, θεηλαθῆ εἰς τὸ κοινὸν μᾶς μέρος, διὰ τοῦ ὅποιου ταῖς διαφοραῖς καὶ ποινίλια δὲν ἀπολαύσαμεν ἕως τὴν σήμερον παρὰ χαίμων τῆς ψυχῆς μας, καὶ ἀφανισμὸν τοῦ ποικιλοῦ μας. ὅθεν ὁμοφώνως καὶ μὲ καθάραν συνήδειςιν ἀποφασίζομεν

(1) Περὶ τῆς διαμάχης ταύτης τῶν ἐν Νάξῳ Καστρι-
νῶν καὶ Νεοχωριτῶν, ἔγραψεν ἐν ἐκτάσει ὁ ἐν Σύρῳ
μεσαιωνοδίφης κ. Περιελῆς Γ. Ζερλέντης ἐν τῷ Πα-
νασσῷ. Τόμ. ΙΑ'. σελ. 409-427.

(2) Ἐκλογ. κωδῆξ, σελ. 32.

(1) Διετέλεσεν Ἀρχιεπίσκοπος τῶν ἐν Νάξῳ Καθο-
λικῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1814—1838. Ἴδε Dugit, Na-
xos et les établissements Latins de l' archipel,
p. 328.

νὰ βασιτάζομεν στερεὸν καὶ ἀμετάλακτον τὸ ἡλικρινέστατον ἐτοῦτο σύστημα ὡς φαίνεται εἰς τὰ ἄρθρα ὅπου ἀκολουθοῦσι τὰ ὅποια δὲν κοιτάζουσι παρά τὴν πρόβλεψιν καὶ διαφύλαξιν τῆς εἰρήνης καὶ ἑνωσεὶς ἐτοῦτης τῆς Κοινότης.

πρώτον. Ἐκκληζόμεν, ὀνοματίζομεν, καὶ διορίζομεν διὰ συμβουλευτῶν καὶ διοικητῶν τοῦ Κοινοῦ, ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ διὰ παντὰ τοὺς αὐθέντες φραντζεσκο σουμπαρίπα τρανὸ, βαρθολομαῖο βιτζερά, Ἰερώνιμο μπαρότζι, γερμάνος σουμπαρίπας ὡς πλεόν ἡλικιωμένους ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ πλεόν πρακτικούς εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κοινοῦ διὰ νὰ φροντίζουσι πάντοτε καὶ νὰ ἐργάζονται εἰς τὸ κάθε τί τοῦ Κοινοῦ, εἰς τὴν γνώσιν τῶν ὁπίων, τὴν πράξιν καὶ δοκοιμὴν βάζομεν ὅλοι τὸ θάρρος μας. καὶ ὑποσχομέθα ὅλοι ἐὰν ποτὲ κανεὶς ἐπινομήσῃ ἐτοῦτης τῶν τῆς ἐπιστασίας ἤθελε τοὺς ξετρεξέι νὰ τοὺς διαυθεντεύομεν καὶ νὰ τοὺς εὐγάζομεν ἀζημίους, ὡσαυτὼς καὶ τοὺς δύο συντύχους ὅπου ἠθέλασι ἐκκλέξῃ καὶ τυχῶντος θανάτου εἰς τὸν ἕνα ἀπὸ τοὺς τέσσερεις, νὰ σμίγουν οἱ τρεῖς μὲ τοὺς δύο συντύχους καὶ νὰ ἐκκλέγουσι ἀμέσως ἕνα ἄλλον εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀποθανῶν, καὶ ἐὰν οἱ πέντε δὲν ἠθέλασι συγνωμῆσι νὰ κράζουσι ἄλλους δύο, νὰ πέρουν τὴν γνώμην τῶν, καὶ νὰ πιάνεται τῶν περισσοτέρων ἢ γνώμην.

δευτερον. Ἐπιδεὶ καὶ χωρὶς τὴν δύναμην καὶ πρόβλεψιν δύο προεστῶν δὲν εἶναι βολετὸν ὅπου οἱ ἄνωθεν τέσσερεις συμβουλευτῶν καὶ διοικητῶν ἀφάξουν εἰς τὸ ἀληθινὸν τέλος ἐτοῦτου τοῦ συστήματος, διὰ τοῦτο δίδομεν τελεία πλυρεξουσιότιτα εἰς τοὺς συμβουλευτῶν, καὶ τοὺς ὑποχρεώομεν νὰ κάμνουσι τὴν τάνσαν τὴν βασιλικὴν καὶ τὰ τεφτέρια, καὶ αὐτοὶ νὰ ἐκκλέγουσι δύο ὑποκείμενα διὰ συντύχους καὶ ἐπιτρόπους (διαλέγωντας ὅμως ὑποκείμενο μὲ κρέδιτον διὰ νὰ δίνουσι εἰς τὸ χέρι τοῦ τῶν τεφτέρων, ὅπως νὰ λήπῃ κάθε ὑπόψια ἀπὸ τὸν κόσμον πῶς ἡμπορεῖ νὰ γαθῆ κανένας παράς) εἰς τοὺς ὁποῖους νὰ δίνουσι ὅλας τὰς ἐξουσίαις ὅπου θελοῦσι κρίνει ἀναγκαίαις, μὲ πλυρεξουσιότιτα νὰ διουκούσι, νὰ παιδεύουσι, καὶ νὰ προβλέπουσι εἰς ὅλας τὰς ἀνάγκαις τοῦ Κοινοῦ ὅπου ἠθέλασι συναπαντιξέι εἰς τὸ τρέξιμον τῆς χρονιάς τοῦ συντιχάτου καὶ ἐπιτροπῆς τῶν. καὶ τελειώνοντας ἡ χρονιά τῶν συντύχων νὰ ἐνώωνται μὲ τοὺς τέσσερεις συμβουλευτῶν νὰ ἐκκλέγουσιν τοὺς ἐρχομένους συντύχους καὶ ἐπιτρόπους.

τρίτον. Οἱ δύο ἐκκληγμένοι συντιχοὶ καὶ ἐπιτροποὶ, νὰ μὴν ἡμποροῦν νὰ γυμνάζουσι τὰς ἐξουσίαις ὅπου ἠθέλασι τῶς δῶσιν παρά εἰς τὰς ὑποθέσεις ὀλίγης στιγμῆς καὶ μεγάλης ἀνάγκης, τῶν ὁπίων ἡ ἐκτέλεσις δὲν ἐπιζητᾶ ἀργοπορία, μὰ εἰς τὰς μεγάλας καὶ οὐσιαστικὰς δουλείαις πρέπει νὰ εἶναι βοηθησμένοι ἀπὸ τοὺς ἄνωθεν τέσσερεις συμβουλευτῶν καὶ διοικητῶν, οἱ ὁποῖοι ὅλοι εἰς τέτοιαις περιστάσεσι πρέπει νὰ συμαζώνονται εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν παλάτι, ἐκεῖ ὅπου αὐτοὶ οἱ ἔξι διοικητῶν δὲν θέλουσι ἡμπορεῖ νὰ καταπιᾶσιν καμίαν δουλεία χωρὶς νὰ εἶναι παρὸν ὁ Ἐκκλημπρότατος Ἀρχιεπίσκοπος, καὶ οἱ Μισιονάριοι, οἱ ὁποῖοι δὲν θέλει εὐρίσκονται παρὸν, παρά διὰ νὰ ἐμποδίζῃ ἢ παρῖσια τῶν τὰς ἀταξίαις ὅπου εἰς παρόμοιαις περι-

στασεὶς τυχαίνουσι, καὶ ἐὰν ἔχουσι ἀνάγκη νὰ ζητήσουσι ἀπὸ αὐτοὺς συμβουλή· μὴ δεχόμενος ὁ Ἐκκλημπρότατος Μονισινορες τὴν ἄνωθεν πρότασιν νὰ συμαζώνονται εἰς τὴν παρῖσιαν τοῦ, καὶ νὰ τρατάρουν ὡσαυτὼς καὶ ἐὰν χρειάζονται συμβουλή νὰ τοῦ ζητῶσι, τὴν ἀναίρουσι.

τέταρτον. Ὅσα γρόσια ἤθελε μαζόξει ὁ ἐπιτροπος μέσα εἰς τὸ διάστημα τῆς εὐδομάδος, τὸ σάδατον νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ τὰ ἐγγχειρίζει ἐνδὸς προεστοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ νὰ πέρνῃ ριτζεβούτα ἀπὸ λόγου τοῦ καθὼς καὶ ὅταν ἤθελεν ἔχει χρεῖα τὸ κοινὸν καὶ ἤθελεν ἡπάγει ὁ ἐπιτροπος νὰ πάρῃ ἀπὸ αὐτὰ τὰ γρόσια νὰ τὰ λαμβάνῃ δίνοντας ριτζεβούτα, καὶ ὅλα ἐτοῦτα νὰ γίνονται διὰ νὰ μὴν ἀπομῖνῃ καμίαν ὑποψίαν διὰ τὸν ἐπιτροπον.

πέμπτον. Ὅταν τινὰς διαφερόμενος μὲ ἕνα ἄλλον, ἤθελε φέρει ἢ κάμῃ νὰ ἐρθῇ Μουμπασίρης διὰ τὴν διαφορὰν τοῦ, νὰ εἶναι ἐπὶ θάρρος τῶν διαφερομένων μερῶν, † καὶ τὸ κοινὸν νὰ μὴν ἔχει νὰ ξοδιάσῃ δι' αὐτὸν κανένα παρά, εὐγάζοντας εἰς τὰς συνηθισμέναις τρεῖς ἡμέραις τοῦ μουσαφιρλικιοῦ ὡς βασιλικὸς ἄνθρωπος ὅπου θέλει εἶναι. καὶ ἐὰν οἱ ἐπιτροποὶ ἠθέλασι δεῖξῃ ἔξοδα ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνα τῶν τρεῶν ἡμερῶν, νὰ μὴν τὰ δέχεται κατ' οὐδένα τρόπον ἡ Κοινότης ἀλλὰ νὰ μένουσι εἰς θάρρος τῶν ἐπιτρόπων. † † δηλαδὴ εἰς θάρρος τοῦ διαφερομένου μέρους ὅπου ἤθελεν ἔχει τὸ ἄδικον (!).

ἕκτον. Τελειώνοντας ἡ χρονιά τῶν συντύχων καὶ ἐπιτρόπων, νὰ δίνουσι λογαριασμὸν εἰς τοὺς τέσσερεις συμβουλευτῶν καὶ διοικητῶν, καὶ ἐὰν ἐτοῦτοι ἠθέλασι στοχασθεῖ πῶς ἔχουσι ἀκόμι ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα ἢ δύο ὑποκείμενα διὰ νὰ κοιτάξουν τοὺς λογαριασμοὺς μαζύ τῶν, νὰ ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ τοὺς διαλέγουν ἄξιους καὶ θεοφοβούμενους, καὶ θεωρώντας τοὺς λογαριασμοὺς νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ κάμνουν Κοινήν συνέλευσιν καὶ φανερά νὰ διαβάξουν τοὺς θεωριμένους λογαριασμοὺς διὰ ἀνάπαυσιν τοῦ Κώσμου· καὶ διὰ νὰ λείπῃ κάθε ὑπόψια ἀπὸ τὸν κόσμον διὰ τὴν θεωρῆσιν τῶν λογαριασμῶν, ὑποχρεώομεν τοὺς τέσσερεις συμβουλευτῶν νὰ βάζουν πρότον εἰς ὄρκον παρῖσιαν τοῦ Ἐκκλημπροτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐκεῖνον τὸν ἕνα ἢ τοὺς δύο ὅπου ἠθέλασι εὐρεῖ εὐλογον νὰ διαλέξουν νὰ κοιτάξουν μαζύ τῶν τοὺς λογαριασμοὺς. ὀμνώνοντας νὰ τοὺς κοιτάξουν ἀφιλοπρωσώπως, καὶ μὲ καθαρωσὴν ψυχῆς.

εἴδομον. Ὅτι καιρὸν δίδοντας οἱ ἐπιτροποὶ τοὺς λογαριασμοὺς τῶν, ἠθέλασι δεῖξῃ βέστιαν, νὰ μὴν τὰ δέχεται τὸ κοινὸν παρά νὰ τὰ ἀφίρῃ εἰς θάρρος τοῦ ἐπιτρόπου, ἔξω ἀπὸ μουφιλιδικὰ καὶ λάβιτα, ἐπιδὴ καὶ μόνον διὰ τὴν σὺνάξιν εἶναι ἡ πληρωμὴ ὅπου τὸ κοινὸν δίνει εἰς τοὺς ἐπιτρόπους. καὶ ὅταν αὐτοὶ ἠθέλασι ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ δύναμιν διὰ νὰ τὰ συνάξουν, νὰ συντρέχουν εἰς τοὺς τέσσερεις συμβουλευτῶν, καὶ ἐκεῖνοι νὰ τῶς εὐρίσκουν τῶν τρόπων νὰ τὰ συνάξουν πρὶν δόσουν τοὺς λογαριασμοὺς.

ὀγδοον. Οἱ τέσσερεις συμβουλευτῶν νὰ ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ ἐκκλέγουν καὶ νὰ ὀνοματίζουσι τὸν

(!) Αἱ ἑνδεκα τελευταῖαι αὐταὶ λέξεις, προστεθῆσαν οὕτω διὰ σημείου παραπομπῆς καὶ διὰ τῆς αὐτῆς χειρῶς, ἐν τέλει τοῦ παρόντος πέμπτου ἄρθρου.

ἀποσταλμένον τῆς πόλεως, δινωντάς του ἔγραφως ὄλαις τῶν ταῖς παραγκελίαις, βαζωντάς ταις εἰς δύο νόταις ὑπογεγραμμέναις ἀπὸ λόγου των καὶ ἀπὸ τὸν ἀποσταλμένον τοῦ ὁποῦοι νὰ δίνουσι τὴν μία καὶ νὰ βασιτώσι εἰς τὰ χέρια των τὴν ἄλλην· νὰ τοῦ κάμνουσι τὴν πατέντα λιμιτάτα διορίζωντάς τοῦ τί ἔχει νὰ λαμβάνῃ διὰ τὸν κόπον καὶ ἐξοδὰ τοῦ, καὶ ἔχι ποτὲ κάρτα μπιάνγκα· καὶ ἀφοῦ τοῦ πληρώσουσι τὸν διορισμένον ἀριθμὸν ὅπου θέλει διαλαμβάνει ἡ πατέντα του διὰ τὸν κόπον καὶ ἐξοδὰ του, νὰ πέρνουσι ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ μία ἐξωφλυστικὴ ριτζεβούτα, ἀκόμι νὰ τοῦ πέρνουσι μίαν ἄλλην ριτζεβούτα διὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ εἶδος τῆς μονέδας ὅπου θέλουσι τοῦ ὅσσι διὰ νὰ μετρίσῃ εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἀμέσως ὅπου ἀπὸ ἐκεῖ ἐπιστρέψουσι νὰ ζητοῦσῃ οἱ τέσσερες τὸν λογαριασμὸν τοῦ διὰ νὰ ἰξέουρουσι ποῦ πορπατεῖ τὸ Κοινόν.

ἔνατον. ἡ βούλα τῆς Κοινότης νὰ εἶναι τὸ ἓνα κομάτι εἰς τὰ χέρια τῶν συντύχων καὶ ἐπιτρόπων, καὶ τὰ δὲ ἄλλα κομάτια νὰ μοιρασθοῦν ἀνάμεσα εἰς τοὺς τέσσερεις διορισμένους. Τὴν ὅποιαν βούλαν νὰ μὴν ἔμπορουσι ποτὲ νὰ τὴν μεταχειρισθοῦν παρὰ διὰ ὑπόθεσας τοῦ Κοινοῦ.

δέκατον. Αὐτοὶ οἱ τέσσερεις νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ σμίγουσι εἰς ἓνα μέρος μία καὶ δύο φοραῖς τὸν μίαν νὰ ὀμιλοῦν διὰ ταῖς ὑπόθεσας τοῦ Κοινοῦ. καὶ ὅταν ἤθελε τύχει καμμία στραορδινάρια δουλειὰ καὶ σύγνομοι ἠθέλασι κρίνει εὐλογον καὶ στοχασθεῖ πῶς ἔχουσι ἀνάγκη ἀπὸ τὸν κώσμον, νὰ κάμνουσι κοινήν μάζοξιν καὶ νὰ τρατάρουσι τὴν δουλείαν.

ἐνδέκατον. νὰ εἶναι ἀκόμι εἰς χρέος νὰ πάρουν τὰ ὑποκεῖμενα ὅπου ἠθέλασι στοχασθεῖ πῶς τῶν χρειάζωνται διὰ νὰ ξανακαινήσουσι καὶ νὰ διορθώσουσι τὴν Μάναν ⁽¹⁾, ἡ ὅποια εἶναι πολλὰ ἀναγκαῖα διὰ τὰ λάθητα ὅπου ἀκολουθοῦσι, καὶ μουφλίδικα, καὶ οὕτως τὸ κοινὸν λαμβάνει τόσῃν ζημίαν τὸν κάθε χρόνον.

δοδέκατον. Ἀκόμι διορίζομεν τὸ ⁽²⁾ διὰ γραμματικὸν τῆς Κοινότης, ὅπου νὰ βαστά τὸν πιλαντζον τῆς δοσολειψίας τοῦ κοινοῦ, νὰ ἀγωράσουσι ἓνα λίμπρο μαέστρο καὶ νὰ βεγκιστράρουσι μέσα εἰς αὐτὸ ὅλους τοὺς παλαιοὺς λογαριασμοὺς τοῦ κάθε χρόνου, νὰ ἀπεράσουσι μέσα τὴν τάνσαν τοῦ Κοινοῦ χρέους, ταῖς πληρωμέναις ὁμολογίαις καὶ ταῖς ἀπλήρωταις ἐκεινής τῆς ἐποχῆς. καὶ οὕτως νὰ ἀκολουθήσουσι τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον ὅπου θέλει ἀκολουθῆ ἕως εἰς ἐτούτῃ τὴν ἐποχὴν, καὶ νὰ ἐξακολουθή διὰ τοὺς ἐρχόμενους χρόνους. ὁ αὐτὸς γραμματικὸς νὰ εἶναι καλὰ πληρωμένος ὅσαν ὅπου θέλει φορτοθεῖ μία τόσον μεγάλην δουλείαν, καὶ θέλει εὐρίσκειται εἰς παντοτινὸν κόπον.

δέκατον τρίτον. Τὸ σεντούκι ὅπου ἔκαμε τὸ Κοινὸν διὰ νὰ βάζουσι μέσα ὅλα τοῦ τὰ γράμματα ὡς εἶναι λογαριασμοί, ὁμολογίαις, προσταγμιαῖς, μπουγιουλδιά, συμφωνιαῖς καὶ ἕτερα, νὰ εἶναι ντεποζιτάτο εἰς τὰ χέρια τοῦ Ἐκκλημπροτάτου μας Ἀρχιεπισκόπου, διὰ νὰ μὴν ἔμπορουσι δύο ἢ τρεῖς νὰ ἠπάγουσι νὰ τὸ σηκώσουσι χωρὶς νὰ εἶναι ἡ γνώμην ὀλά-

καιρης τῆς Κοινότης, καὶ τὰ κλειδιά νὰ εἶναι εἰς τὰ χέρια τῶν τεσσάρων διορισμένων συμβουλατόρων. σμίγομεν ἀκόμι ὅπου τὰ γράμματα εὐρισκόμενα εἰς τὴν Ἀρχιερατικὴν Καγκελλαριαν νὰ μὴν ἔμπορουσι ποτὲ νὰ συκωθοῦσι ἀπὸ ἐκεῖ τὰ καθολικά, πάρεξ ὅταν ἡ Κοινότης χρειάζεται κανένα ἀπὸ αὐτά, νὰ ζητᾷ κόπια.

δέκατον τέταρτον. Οἱ ἄνωθεν τέσσερεις συμβουλατόροι ὑποχρεώνονται νὰ πάρουσι ὄρκον παρισία τοῦ Ἐκκλημπροτάτου Μητροπολίτη, νὰ φροντίζουσι διὰ τὸ μοναχὸν συμφέρον τῆς Κοινότητος, νὰ τὴν δουλεύουσι πάντα πιστῶς, καὶ ἀφιλοπρωσώπως, καὶ μένουσι εἰς χρέος νὰ καινουργιόνοσι τὸν κάθε χρόνον τὸν αὐτὸν ὄρκον, καθὼς καὶ αὐτοὶ οἱ τέσσερες νὰ ὑποχρεώνουσι τοὺς δύο δεπουτάτους ὅπου ἠθέλασι ἐκκλέγει εἰς ἓνα παρόμοιον ὄρκον χωρὶς τὸν ὅποιον νὰ μὴν τοὺς κάμνουσι. ὡσαύτως καὶ ὅλοι ἐμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι ὑποσχόμεθα με ὄρκον μας νὰ βασιτάξομεν στερεὸν καὶ ἀγάλαστον τὸ ὅτι περιέχει τὸ παρὸν σύστημα τὸ ἐλιγότερον διὰ χρόνους δέκα.

γιακοβος μπαροτζης χρουση
φραντζεσκος Σομμαρηπας
Βαρθολομεος βιτζερας
Ιερωνυμος μπαροτζις
Ἰάκωβος Κάστρις
φραντζεσκος σομμαρηπας
γασπαρος σομμαρηπας
φραντζεσκος μπαροτζις Καντζελλάριος
Ιωαννης μπαροτζις Ιακωβου
γερμάνως σὼμμαρήπας
νίκολετος σομμαρηπας
Χρουσης Σομμαρίπας φραντζέσκου
χρουσις σομμαρίπας
ἀντώνιος μπαροτζις
Χρουσινος Πριδιεγγιος δεγριμανι
χρουσις μπαροτζις
τζαπατής Μπαροτζις Καντζελλάριος
Κοσταντίνος Ντελλαροκας
μαρκο κοτακις
σταβριανος σομμαρηπας
Τζορτζις μπαροτζις
μηχαλῆς σομαρουπας
φετερηκος μποννε
Ἰάκωβος γριμάλδης
Χρουσης μπαροτζις
Πέτρος βιτζεράς
Γερμανος μπαροτζις.

Ἐν Νάξω.

MIX. ΙΑΚ. ΜΑΡΚΟΠΟΛΙΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά

Λί ἀνασκαφαὶ τῶν Δελφῶν θέλουσι νὰ ἐξακολουθήσει μέχρι τέλους Δεκεμβρίου, ὅτε θέλουσι διακοπῇ διὰ νὰ ἀρχίσωσι πάλιν τὸν προσεχῆ Μάρτιον. Ἡδὴ αἱ ἐργασίαι περιορίσθησαν εἰς τὴν στρώσιν τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, δι' ὧν ἀποφέρονται τὰ ἐξαγόμενα γῶματα καὶ ἡ ἄλλη ἄχρηστος ὕλη. Τὰ ἐργαζία τοῦδε εὐρήματα, ἐκτὸς σημαντικῆς τιμῆς ἐπιγραφῆς, εἶνε ἀνάξια λόγου· ἐλπίζεται ὅμως ὅτι θέλουσι νὰ ἀποκαλυφθῇ σπουδαία μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος.

(1) = Κτηματολόγιον.

(2) Κενὸς ὁ χώρος ἐν τῷ ἐγγράφῳ.